

Goed, dan kun je bewijzen dat God bestaat. En dan?

Uit de natuur kun je weten dat er een God is, zeiden de oude theologen. De grote voorman van de Intelligent Design-beweging Stephen C. Meyer pakt in zijn boek *Return of the God Hypothesis* die uitdaging weer op: het heelal, de oerknal, mijn DNA – ze wijzen onmiskenbaar op een intelligente Macht.

Het was een tijdje nogal stil rondom Intelligent Design. Het idee dat je in de miljarden jaren evolutie de hand van een Ontwerper kunt zien, had in de jaren nul het tij eventjes mee en kende ook in Nederland zijn aanhangers. In 2005 kwam minister van Onderwijs Maria van der Hoeven zelfs even met het idee om Intelligent Design een plekje te geven in de biologieles. Maar zeker nadat in 2008 nanofysicus Cees Dekker de theorie vaarwel had gezegd, doofde in Nederland de interesse behoorlijk uit. We moeten het onder gelovige wetenschappers nu vooral doen met theïstisch evolutionisten en een enkele creationist.

Of het nieuwe boek van *Mr. Intelligent Design* zelf, voormalig hoogleraar wetenschapsfilosofie Stephen C. Meyer, daarin verandering zal brengen, moeten we afwachten. Intelligent Design blijft wel een aantrekkelijke theorie voor wie de evolutietheorie accepteert en tegelijk wil vasthouden aan een God die niet alleen aan het begin stond, maar ook 'onderweg' op zijn schepping betrokken is. De theorie maakt bovendien een 'natuurlijke theologie' mogelijk: je kunt algemene uitspraken doen over God zonder dat je meteen geloof nodig hebt. Het probleem is echter – zegt ook theoloog Gijsbert van den Brink in zijn boek *En de aarde bracht voort* – dat zo'n theorie nogal rekent met een 'God van de gaten': voor alles wat we (nog) niet kunnen verklaren, vullen we 'God' in. Zoals onze voorouders deden bij donder en bliksem. Wie zo'n strategie aanhangt, is gedoemd bij ieder voortschrijden van de wetenschap weer een stapje terug te doen. En om wat voor God het gaat, weet je dan nog niet.

Dat verwijt van die 'God van de gaten' klopt niet, benadrukt Meyer echter sterk. Van sommige dingen zal de wetenschap nooit een natuurlijke oorzaak vinden, omdat zo'n natuurlijke oorzaak onmogelijk kan bestaan, betoogt Meyer. Simpel uitgelegd: een aap zal nooit een iPad kunnen maken. Dat we een aap dat nog nooit hebben zien doen, is geen gat in onze wetenschappelijke kennis. Het is simpelweg onmogelijk. Neem het begin van het heelal, de oerknal. Wie heeft het universum in beweging gezet? Niet het universum zelf, want dat was er nog niet. Ook als je een heleboel universa veronderstelt die elkaar opvolgen en

veroorzaken, moeten die op grond van de tweede wet van de thermodynamica ooit een begin hebben gehad. Meyer presenteert hier opnieuw een van de oudste en beroemdste argumenten voor het bestaan van God: het zogenoemde 'kosmologische godsbewijs'. Iets of iemand moet het eerste zetje hebben gegeven.

Daarmee ben je nog lang niet bij een persoonlijke God. Maar er zijn nog twee ontdekkingen van de laatste honderd jaar die het bestaan van een Schepper-God meer dan aannemelijk maken, aldus Meyer. Vanaf dat eerste zetje had het toen nog piepkleine universum al alle ingrediënten in zich om leven mogelijk te maken én heeft het vervolgens talloze afslagen genomen om dat leven te laten ontstaan. De kans dat dit zonder doelbewust ingrijpen kon gebeuren, staat volgens Meyer vrijwel gelijk aan nul. En dan de aarde. Als die nog maar net als een brok kokende steen rond de zon cirkelt, verschijnen daar ineens op onverklaarbare wijze immens complexe strengen 'informatie' die de vorming van cellen en DNA mogelijk maken. Die leiden niet alleen tot leven, maar bovendien tot de ongelooflijke veelvormigheid en veelkleurigheid ervan die we tot vandaag kennen. Inclusief de mens. Het is alsof je weer terug bent bij de Nederlandse Geloofsbelijdenis uit de zestiende eeuw: alle schepselen, groot en klein, zijn als letters in een boek dat spreekt van de glorie van God.

Stel nu dat Meyer gelijk heeft. Veel gelovigen zijn vast blij met zo'n wetenschappelijk vloertje onder hun geloof. Er zijn ook theologen die zich afvragen of het geloof wel zulke vloertjes nodig heeft – of dat het niet een ánder fundament moet hebben. Maar de vraag is vooral wat het werkelijk verandert. De reactie van 'nieuwe atheïsten' als Richard Dawkins en Lawrence Krauss op eerdere ID-boeken is veelzeggend: het doet er voor ons niet toe. Stél dat er een Macht bestaat die het leven heeft mogelijk gemaakt – wat dan nog? En inderdaad, zo'n hypothetische God heeft geen gezicht, geen stem en dus ook geen enkel gevolg voor ons doen en laten. Je kunt Hem bewonderen, van ontzag de rillingen over je rug voelen lopen, maar je hoeft er verder niks mee. Dat is geen God waar ik mee kan sterven, merkte bisschop Gerard de Korte ooit op over deze 'wetenschappelijke God'. Die geeft geen troost, zet niet aan tot actie en je moet maar hopen dat Hij het in de toekomst nog steeds goed met je voor heeft. Een gezicht krijgt God in Jezus, in de Bijbel en in de gemeenschap van mensen die daarmee willen leven. Intelligent Design zonder christelijk geloof is als een auto zonder motor. Het staat leuk in de straat, maar je komt er geen centimeter ver mee.